

Ю.О. Харченко

Пріоритетні завдання державної служби зайнятості в умовах сучасних викликів на ринку праці

Здійснено аналіз деструктивних впливів на ринок праці України. Визначено найбільш вразливі категорії населення з метою надання ефективних послуг із працевлаштування. Окреслено першочергові заходи державної служби зайнятості на найближчу перспективу. Особливий акцент зроблено на сприянні безробітним в організації власної справи, забезпеченні тимчасової зайнятості, інформаційно-роз'яснювальній роботі серед вимушених переселенців.

Ключові слова: ринок праці, державна служба зайнятості, вимушені переселенці, роботодавці, часткове безробіття.

The destructive effects on the labour market of Ukraine have been analyzed. The most vulnerable groups of population have been defined in order to provide effective employment services. Priority actions of state employment in the near future have been outlined. Particular emphasis is placed on assisting the unemployed in starting up their own business, temporary employment, information and awareness campaigns among IDPs.

Keywords: labour market, public employment service, internally displaced persons, employers, partial unemployment.

Ситуація на ринку праці України нині перебуває під впливом складних економічних та політичних умов. Зокрема спостерігається висока концентрація факторів, що незабаром можуть призвести до стрімкого погіршення ситуації у сфері зайнятості. Це і загальноекономічні чинники, і вимушене переселення громадян зі східних регіонів та Криму в інші регіони країни. За прогнозами ряду експертів, з жовтня може розпочатися зростання безробіття.

Відбувається скорочення середньооблікової чисельності штатних працівників. Водночас збільшується чисельність тих, хто працює в умовах скороченого робочого часу. Потреба роботодавців у працівниках, порівняно з минулим роком, скоротилася на третину. Зменшення кількості вакансій відбулося в усіх регіонах. Зростають обсяги реєстрації в центрах зайнятості.

Одним із пріоритетних завдань служби зайнятості в умовах сьогодення є забезпечення індивідуального підходу до кожної людини, надання оперативної та якісної допомоги у працевлаштуванні. Тому на часі вдосконалення технології роботи державної служби зайнятості.

Головна увага має бути сконцентрована на роботі з вимушеними переселенцями, кількість яких продовжує зростати. І далеко не всі з них звернулися до служби зайнятості. За період з початку березня до початку вересня поточного року до центрів зайнятості звернулися за сприянням у працевлаштуванні понад 10 тис. переселенців, з них статус зареєстрованого безробітного отримали 5,5 тис. осіб. Загалом службою зайнятості працевлаштовано майже 1,7 тис. осіб з числа тих, хто вимушено покинув окуповані території та регіони проведення АТО.

Люди, які переселяються з Луганської та Донецької областей, АР Крим та Севастополя, мають почуватися

захищеними, потрібними суспільству і державі. Підбір для них підходящої роботи, організація громадських та інших робіт тимчасового характеру сприяють пришвидшенню їхнього працевлаштування на новому місці проживання.

Міністерство соціальної політики спростило працевлаштування вчителів з Донецької та Луганської областей: їм достатньо звернутися в органи Пенсійного фонду для отримання довідки про обов'язкове соціальне страхування і пройти медкомісію. Готується аналогічне рішення і щодо лікарів-переселенців, які хочуть працювати за фахом за новим місцем проживання.

Ефективному вирішенню проблеми працевлаштування також сприяє співпраця служби зайнятості з координаційними центрами місцевих державних адміністрацій, які займаються питаннями життєзабезпечення вимушених тимчасових переселенців.

Індивідуальний підхід до вирішення питань зайнятості мають відчувати й громадяни, які мають додаткові гарантії у сприянні в працевлаштуванні. Потрібно налагодити системну роботу з цими людьми, особливо з неповнолітніми та дітьми-сиротами, інвалідами, забезпечити адресний підхід до кожного безробітного, а також здійснювати постійний контроль результативності надання соціальних послуг цим категоріям наших клієнтів.

Пріоритетом діяльності служби зайнятості залишається професійне навчання, яким з початку року вже охоплено 146 тис. безробітних, у т.ч. 27 тис. осіб – на базі навчальних закладів служби зайнятості. Головний показник ефективності цієї роботи – рівень працевлаштування безробітних після навчання. Зараз він складає 86%, а в Івано-Франківській, Вінницькій та Черкаській областях досяг 97%.

Важлива складова на сучасному етапі – активізація співпраці служби зайнятості з роботодавцями. Є законодавчо визначений механізм щодо їх стимулювання до створення нових робочих місць завдяки можливості

Харченко Юрій Олексійович, директор Державного центру зайнятості України (Київ).

© Харченко Ю.О., 2014

отримати компенсацію фактичних витрат на сплату єдиного внеску за працевлаштованих безробітних. Ми маємо продемонструвати роботодавцям переваги такої співпраці, залучати їх до створення та збереження робочих місць.

Сьогодні існує реальна загроза масового вивільнення працівників підприємств східних регіонів, де затоплюються шахти, знищуються об'єкти інфраструктури. Тому пріоритетні завдання служби зайнятості у цій сфері: по-перше, проводити роботу з підприємствами щодо сприяння збереженню трудових колективів, у т.ч. шляхом виплати допомоги по частковому безробіттю; по-друге, уже зараз сформулювати план дій у разі масової реєстрації звільнених працівників великих підприємств.

На сьогодні спрощено механізм отримання підприємствами коштів для виплати працівникам допомоги по частковому безробіттю. Відтепер роботодавці мають можливість отримати матеріальну підтримку служби зайнятості, щоб зберегти трудові колективи.

Зміни до Порядку надання допомоги по частковому безробіттю набули чинності з 22 серпня 2014 року (затверджено наказом Міністерства соціальної політики України за №468 від 15.07.2014 "Про затвердження Змін до Порядку надання допомоги по частковому безробіттю", зареєстровано в Міністерстві юстиції України за №921/25698 від 05.08.2014).

Допомога по частковому безробіттю надається державною службою зайнятості підприємствам для виплати працівникам у разі втрати ними частини заробітної плати внаслідок вимушеного скорочення передбаченої законодавством тривалості робочого часу у зв'язку із зупиненням (скороченням) виробництва продукції без припинення трудових відносин.

Виплати здійснюються за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Термін виплати не може перевищувати 180 днів.

Новачітї полягають у:

- розширенні кола отримувачів виплати допомоги по частковому безробіттю. Зокрема надано можливість для виплати такої допомоги підприємствам у разі, якщо вичерпано всі можливі заходи запобігання частковому безробіттю, що підтверджується узгодженим рішенням роботодавця та виборним органом профспілкової організації, з якою укладено колективний договір, за результатами консультацій між ними;

- висновком організації роботодавців обласного рівня або галузевої організації роботодавців є можливість підтвердження того, що зупинення (скорочення) виробництва на підприємстві або в цеху, дільниці із замкнутим циклом виробництва (структурному підрозділі підприємства, в якому здійснюються всі етапи технологічного процесу з виробництва певного виду продукції у межах такого підрозділу) має невідворотний та тимчасовий характер, не залежить від організаційно-виробничих причин, зазначених у пункті 1.2 розділу I Порядку, не має сезонного характеру;

- забезпеченні паритетності комісії, яка здійснює розгляд питання щодо виплати допомоги по частковому безробіттю;

- наданні можливості повторного розгляду питання щодо виплати допомоги по частковому безробіттю у разі, якщо після першого звернення питання потребує доопрацювання.

Для отримання виплати допомоги по частковому безробіттю роботодавці повинні звернутися до місцевого центру зайнятості і повідомити про можливе зупинення (скорочення) виробництва не пізніше дати початку зупинення (скорочення) виробництва.

Розгляд питання про надання допомоги по частковому безробіттю здійснюється спеціально створеною комісією. До складу комісії входять: представник центру зайнятості, представник структурного підрозділу з питань соціального захисту населення (праці та зайнятості) місцевої державної адміністрації, представник управління економіки місцевої державної адміністрації, представник територіального органу Державної інспекції України з питань праці, представники сторін соціального діалогу від профспілкового органу, представники сторін соціального діалогу від роботодавців.

В умовах обмеженого попиту на робочу силу одним із пріоритетних завдань служби зайнятості є забезпечення тимчасової зайнятості. Особливо актуальне це питання у східних регіонах. Служба зайнятості має долучитися до відновлення постраждалих під час збройного конфлікту об'єктів інфраструктури та залучати до відновлювальних робіт безробітних.

Служба зайнятості має продовжувати роботу щодо сприяння підприємницькій ініціативі безробітних, у т.ч. шляхом виплати допомоги по безробіттю одноразово.

Серед пріоритетів нашої діяльності – і посилення інформаційно-роз'яснювальної роботи, зокрема з інформування вимушених переселенців з тимчасово окупованих територій та зони проведення АТО про можливості служби зайнятості та наявні вакансії. Для цієї категорії громадян проводяться виїзні заходи, у т.ч. із використанням мобільних засобів інформування (мобільних центрів зайнятості на базі наметів, мобільних центрів профорієнтації на базі спеціально оснащених транспортних засобів). Тимчасово переміщеним особам надаються інформаційно-консультаційні та профорієнтаційні послуги. Для таких людей центрами зайнятості організуються ярмарки та міні-ярмарки вакансій, презентації робочих місць і виробництв.

Мета таких заходів – поінформувати громадян про послуги служби зайнятості, запропонувати роботу та навчання за актуальними на ринку праці професіями.

На замовлення Державного центру зайнятості України виготовлено інформаційний відеоролик "До уваги переселенців" у форматі соціальної реклами про соціальні послуги державної служби зайнятості, а також аудіоролик аналогічного змісту. Розпочато трансляцію відео- та аудіороликів по всій території держави.

Від результатів нашої роботи залежить соціальний спокій з-поміж безробітних громадян. Державна служба зайнятості спрямовуватиме всі зусилля на якісне використання доступних нам інструментів сприяння зайнятості.

Стаття надійшла 02.09.2014